

Μάθημα 1

«Το πιο επείγον πρόβλημά μας είναι ...»

Συζήτηση για τη διαμόρφωση της πολιτικής ατζέντας

Ο πίνακας συνοψίζει τις πληροφορίες που χρειάζεται ο/η εκπαιδευτικός ώστε να σχεδιάσει και να διδάξει το μάθημα.

Η ασκηση στις ικανότητες αφορά άμεσα την EDC/HRE.

Οι μαθησιακός στόχος υποδεικνύει όσα γνωρίζουν και κατανοούν οι μαθητές.

Οι δραστηριότητες για τους μαθητές, με τη μέθοδο, συγκροτούν το βασικό στοιχείο της διαδικασίας μάθησης.

Ο πίνακας για επιλογή υλικού υποστηρίζει την προετοιμασία του μαθήματος.

Ο προσδιορισμός του διαθέσιμου χρόνου δίνει ένα αδρό περίγραμμα για τη διαχείριση του χρόνου.

Άσκηση ικανοτήτων	Κριτική: επιλογή, αιτιολόγηση. Συμμετοχή: αμοιβαία αναγνώριση της προσωπικής εμπειρίας, των συμφερόντων και των αξιών.
Μαθησιακός στόχος	Ένα πολιτικό πρόβλημα είναι ζήτημα, όχι γεγονός. Είναι επείγον, απαιτεί πράξη. Επηρεάζει την κοινωνία. Το αν το πρόβλημα θα αναγνωριστεί ως θέμα της πολιτικής ατζέντας είναι προς διαπραγμάτευση, εφόσον εμπλέκονται σ' αυτό διαφορετικά συμφέροντα, ιδεολογίες και αξίες. Σε ένα δημοκρατικό καθεστώς, οι πολίτες, με τη συμμετοχή τους σε τέτοια ζητήματα, ασκούν την ελευθερία λόγου και έκφρασης. Τα μέσα επικοινωνίας επηρεάζουν σημαντικά τη διαμόρφωση της ατζέντας (ελευθερία του τύπου).
Δραστηριότητες για τους μαθητές	Οι μαθητές συζητούν για τη διαμόρφωση της πολιτικής ατζέντας.
Πηγές και υλικό	Χαρτί παρουσίασης και μαρκαδόροι διαφόρων χρωμάτων, σελοτείπ.
Μέθοδος	Ο «τοίχος της σιωπής» - εργασία σε ομάδες. Παρουσιάσεις και συζήτηση.
Προσδιορισμός διαθέσιμου χρόνου	1. Ο τοίχος της σιωπής. (15 λεπτά) 2. Παρουσιάσεις. (10 λεπτά) 3. Συζήτηση: εισαγωγή στη εργασία project. (15 λεπτά)

Επιπρόσθετες πληροφορίες

Ο «τοίχος της σιωπής» είναι μέθοδος ιδεοθύελλας, που διευκολύνει τους μαθητές οι οποίοι είναι εσωστρεφείς ή χρειάζονται χρόνο για να σκεφτούν πριν εκφράσουν τις απόψεις τους. Η σιωπηλή εργασία βοηθάει τους μαθητές να συγκεντρώνονται και οι δηλώσεις τους γίνονται πιο ενδιαφέρουσες και ουσιαστικές. Ο «τοίχος της σιωπής» καταδεικνύει παραδειγματικά το παράδοξο ότι ένα αυστηρό πλαίσιο κανόνων ενισχύει μάλλον παρά παρακωλύει την ελευθερία. Οι μαθητές λειτουργούν ως ειδικοί. Δε μπορούν να δώσουν «λανθασμένη» απάντηση στο βασικό ερώτημα.

Οι μαθητές προσομοιώνουν στην τάξη τους μια δημόσια αντιπαράθεση για τη διαμόρφωση πολιτικής ατζέντας. Η εμπειρία τους τούς βοηθάει να κατανοήσουν καλύτερα το μοντέλο του κύκλου της πολιτικής, καθώς η πρώτη φάση του αφορά στην αντιπαράθεση για τη διαμόρφωση της ατζέντας.

Στη διάρκεια της ερευνητικής φάσης (μαθήματα 2 και 3), οι μαθητές συλλέγουν υλικό το οποίο μπορούν να μελετήσουν σε βάθος. Η κονστρουκτιβιστική προσέγγιση, όπως διαμορφώνεται από τον κύκλο πολιτικής, ανταποκρίνεται στην κονστρουκτιβιστική μέθοδο προσδιορισμού και λύσης πολιτικών προβλημάτων στις δημοκρατίες.

Περιγραφή του μαθήματος

1. Ο «τοίχος της σιωπής»¹⁷

Οι μαθητές χωρίζονται σε ομάδες των πέντε. Κάθε ομάδα κάθεται σε ημικύκλιο κοιτώντας προς τον τοίχο, όπου έχουμε κολλήσει ένα χαρτί παρουσίασης, άδειο (ένα για κάθε ομάδα). Κάθε ομάδα παίρνει δύο ή τρεις μαρκαδόρους διαφόρων χρωμάτων. Οι μαθητές εργάζονται σιωπηλά. Μέσα σε 10 λεπτά, κάθε μέλος της ομάδας θα πρέπει να συμπληρώσει και να γράψει στο χαρτί τουλάχιστον μία φορά την παρακάτω πρόταση

«Κατά τη γνώμη μου, το πιο επείγον πρόβλημα είναι ...»

Οι μαθητές μπορούν να συμπληρώσουν ή να σχολιάσουν λέξεις ή φράσεις που γράφουν άλλοι στο χαρτί, και μπορούν να γράψουν όσα και όσο συχνά θέλουν. Αν χρειαστεί, ζητούν περισσότερο χαρτί. Μπορούν επίσης να συνδέσουν φράσεις, χρησιμοποιώντας γραμμές, βέλη ή σύμβολα, όπως θαυμαστικά, ερωτηματικά, κ.ά. Το πόστερ που θα δημιουργηθεί από όλα αυτά, στην ουσία, καταγράφει τη συζήτησή τους.

Ο/η εκπαιδευτικός παρακολουθεί τη σιωπηλή συζήτηση από απόσταση. Δεν παρεμβαίνει, δε συμμετέχει, φροντίζει, όμως, να ακολουθείται ο βασικός κανόνας της σιωπής και να συνεχίζεται η διαδικασία.

2. Παρουσίαση

Μετά το τέλος του χρόνου (10 λεπτά), οι μαθητές συγκεντρώνονται γύρω από τα πόστερ σε δύο ημικύκλια. Με τη σειρά, οι ομάδες παρουσιάζουν το πόστερ τους στην τάξη. Κάθε μαθητής επιλέγει την πρόταση κάποιου άλλου, όχι τη δική του, και τη διαβάζει στην τάξη, εξηγώντας γιατί διάλεξε να παρουσιάσει αυτή τη συγκεκριμένη πρόταση. Συχνά, οι μαθητές εστιάζουν σε μια ή δύο προτάσεις. Δεν θα πρέπει να ξεκινήσει συζήτηση, πριν διαβάσουν προτάσεις όλοι οι μαθητές, όλων των ομάδων.

Ο/η εκπαιδευτικός ομαδοποιεί τις δηλώσεις των μαθητών κάτω από γενικούς τίτλους, και τις μεταφέρει στον πίνακα ή σε χαρτί σεμιναρίου, όπως στο παρακάτω παράδειγμα:

Το πιο επείγον πρόβλημά μας είναι ...				
Οικονομία	Ασφάλεια	Περιβάλλον	Κοινωνία	...
Αντιμετώπιση της ανεργίας	Τα αυτοκινητιστικά δυστυχήματα	Η μείωση της εκπομπής του διοξειδίου του άνθρακα	Η βελτίωση των σχολείων	...
Περισσότερες θέσεις εργασίας στους νέους	...	...	Υποστήριξη στις νέες γυναίκες	
...			...	

Ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να ζητήσει από κάποιον μαθητή να γράψει στον πίνακα. Οι παρουσιαστές και η τάξη προτείνει κι άλλες κατηγορίες, και αποφασίζει σε ποια θα μπει τι.

3. Συζήτηση

Ο «τοίχος της σιωπής» προσομοιώνει τη δημιουργία μιας πολιτικής ατζέντας. Ποια είναι η πρώτη προτεραιότητα σύμφωνα με τη γνώμη των παιδιών; Μπορεί να συμφωνήσει η τάξη ποιο πρόβλημα είναι το πιο επείγον; Ο πίνακας που φτιάχτηκε διευκολύνει τους μαθητές να απαντήσουν σ' αυτές τις

17. Πηγή: Διδάσκουμε τη δημοκρατία, EDC/HRE, Βιβλίο VI, Council of Europe Publishing, Strasbourg 2008, Δραστηριότητα 7.1, σ.σ. 66.

ερωτήσεις. Παράλληλα δείχνει αν οι μαθητές δίνουν έμφαση σε ζητήματα κάποιας κατηγορίας και αν τα ζητήματα αυτά συνδέονται μεταξύ τους (βλ. τη στήλη της οικονομίας στο παραπάνω παράδειγμα).

Ίσως, όμως, οι μαθητές δεν θέλουν να συμφωνήσουν σε ένα ζήτημα. Είναι άραγε απαραίτητο να συμφωνήσουν; Αυτή η ερώτηση θέλει σκέψη.

Οι μαθητές ζουν σε μια ελεύθερη χώρα. Είναι ελεύθεροι να επιλέξουν όποιο ζήτημα θεωρούν πως είναι σημαντικό και να το υποστηρίξουν δημόσια. Παράλληλα όμως, οι πόροι είναι περιορισμένοι, -δεν πρόκειται εδώ μόνο για το ζήτημα των χρημάτων των φορολογουμένων και τα κεφάλαια, αλλά και για το ζήτημα του χρόνου και της ενέργειας, καθώς επίσης και του δημόσιου ενδιαφέροντος. Πολλοί άνθρωποι μπορούν να διαχειριστούν έναν μικρό αριθμό ζητημάτων ταυτόχρονα, και τείνουν να χάνουν σύντομα το ενδιαφέρον τους. Κάποια μέσα επικοινωνίας προβάλουν συγκεκριμένα μόνο θέματα, και έτσι αυξάνουν την τάση προς μια «μονοθεματική ατζέντα».

Πιθανώς οι μαθητές να αισθανθούν πως αυτή η διαδικασία για τη διαμόρφωση της ατζέντας είναι άδικη, ή ακόμη "ανόητη", εφόσον τα ζητήματα που εκείνοι θεωρούν πραγματικά σημαντικά δεν συγκεντρώνουν την προσοχή που θα έπρεπε. Ποιος διορθώνει τέτοιες «λανθασμένες» αποφάσεις;

Η απάντηση είναι πως οι ίδιοι οι μαθητές τις διορθώνουν αν σκεφτούν τι θα έπρεπε να γίνει. Κατά κάποιον τρόπο, σχηματίζουν κόμματα που έχουν διαφορετικούς στόχους και αξίες («ιδεολογίες»), που είναι οι μόνιμοι πρωταγωνιστές στη διαμάχη για τη διαμόρφωση της ατζέντας (π.χ. εργαζόμενοι, περιβαλλοντολόγοι, ακτιβιστές για τα δικαιώματα των μειονοτήτων).

Αυτή η συζήτηση ανοίγει δρόμο για την κατανόηση των σκοπών που υπηρετούν τα κόμματα. Στο τέλος του κεφαλαίου, βλ. την πρόταση για μία εκτεταμένη έρευνα.

4. Ερευνητική εργασία

Οι μαθητές μπορούν να ακολουθήσουν τα δικά τους ενδιαφέροντα. Ο/η εκπαιδευτικός τούς ενημερώνει πως θα έχουν την ευκαιρία να μελετήσουν σε βάθος ένα ζήτημα της επιλογής τους. Ως προετοιμασία, οι μαθητές πρέπει να συλλέξουν υλικό από τον έντυπα και ηλεκτρονικά μέσα επικοινωνίας για το ζήτημα αυτό. Δεν θα πρέπει να αναζητήσουν υλικό μόνο για διαφωνίες ως προς τη διαμόρφωση της ατζέντας, αλλά να συλλέξουν όλες τις πιθανές πληροφορίες σχετικά με αποφάσεις που πάρθηκαν ή εφαρμόστηκαν, στατιστικά στοιχεία, δηλώσεις πολιτικών κομμάτων, λόμπι, ΜΚΟ, κ.λπ.